

บทคัดย่อ

169429

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การรวมพรรคการเมืองกับปัญหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

ชื่อผู้เขียน : พันตำรวจโท สมนึก เขมทองคำ

คณะ : นิติศาสตร์

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์ พูนศักดิ์ วรรณพงษ์ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศิริสมบูรณ์เวช

ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นได้เสมอ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 47 ได้บัญญัติรองรับให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น โดยเฉพาะวิถีทางประชาธิปไตยโดยอ้อม การแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนคือการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และการเลือกตั้งผู้แทนแบบบัญชีรายชื่อก็เป็นอีกแนวทางการหนึ่งในการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนชาวไทย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 99 ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละไม่เกินหนึ่งร้อยคนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนเปิดรับสมัครสมาชิกซึ่งมาจากเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ผู้แทน

นอกจากนี้ แม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญก็มีเจตนารมณ์ให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง เป็นพรรคใหญ่ไม่ก็พรรค เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 100 ที่บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยกว่า

ร้อยละห้าไม่ได้รับการเลือกตั้ง และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 ได้มีบทบัญญัติให้มีการยุบรวมพรรคการเมืองเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยเฉพาะ มาตรา 73 บัญญัติรองรับให้พรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองยุบไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นที่เป็นพรรคหลัก เมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไป และให้นำมาตรา 72 มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ในส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองเดิมนั้นต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหลักหรือพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ แต่ในบทบัญญัติของมาตรา 72 ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องไปสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองหลักเพียงพรรคเดียวเท่านั้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมพรรคการเมือง คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีการย้ายจากพรรคการเมืองหนึ่งไปอยู่พรรคการเมืองอื่นได้ตามใจชอบ ทำให้เกิดมีพรรคเล็กพรรคน้อย นอกจากนั้นยังทำให้มีการจัดทำบัญชีพรรคการเมืองใหม่ โดยการตัดบัญชีรายชื่อของสมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งทิ้งไป ทำให้คนดีมีความสามารถที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องออกจากระบบการเมืองโดยไม่เต็มใจ อีกทั้งยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า กรณีดังกล่าวขัดต่อหลักของการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 99 ที่ต้องการให้พรรคการเมืองทำหน้าที่กลั่นกรองคัดเลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาอยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและยื่นให้คณะกรรมการเลือกตั้งก่อนเปิดรับสมัครสมาชิกที่มาจากเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเลือกพรรค และให้พรรคเป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง โดยพรรคการเมืองสามารถนำนโยบายที่สัญญาไว้กับประชาชนในการหาเสียงเลือกตั้ง ไปกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลได้

เพราะฉะนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงได้เสนอแนะแนวทางให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองให้ชัดเจนเพื่ออนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อเกิดกรณีมีการยุบรวมพรรค

169429

การเมืองขึ้น ได้เสนอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไปสังกัดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหลัก และให้คงบัญชีพรรคการเมืองเดิมไว้จนกว่าจะครบกำหนดวาระสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้คนใดมีความสามารถยังคงอยู่ในระบบการเมืองต่อไป และจะต้องให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้พรรคการเมืองนำนโยบายของพรรคที่ตรงกับความต้องการของประชาชนไปกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล และในที่สุดก็จะคงเหลือพรรคการเมืองใหญ่เพียงไม่กี่พรรคอันจะก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองสมเจตนาารมณ์ของรัฐธรรมาณูญต่อไป

ABSTRACT

169429

Thesis Title : The Partylist Issue to the Political Party Merging
under the Provision of the Constitution

Student's Name : Pol. Lt. Col. Somnuek Khemthongkham

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Bhoonsak Wanabongse Chairperson
2. Asst. Prof. Dr. Somchai Sirisomboonwech

People always has liberty, through the democratic regime of government, to participate in forming a political party. Section 47 of Constitution of Kingdom of Thailand prescribes that a person shall enjoy the liberty to unite and form a political party for the purpose of making political will of the people and carrying out political activities in fulfillment of such will, the party-list, in the light of an indirect way of democracy, is an alternative for the election of representative acting on people's behalf in accordance with expression of political will, and Section 99 of the Constitution provided that the party-lists of candidates in the election shall be prepared by political parties, each party shall prepare one list which shall contain not more than one hundred persons and be submitted to the Election Commission before the date an application for candidacy in the election on the constituency basis commences.

Constitution of Kingdom of Thailand, notwithstanding, consists of provision allowing a political party to be easily formed, but, at the same time, the Constitution also has an intention to strengthen a political party in nature of a few of big political parties as appeared in Section 100 of the Constitution which provided that the list of any political party receiving votes of less than five percent of the total numbers of votes throughout the country shall not be reckoned in the determination of the proportional numbers of the House of Representatives, and, in addition, the Organic Law Act on the Political Parties B.E. 2541 permits the amalgamation of political party, in the wake of implementation of the Constitution, as well as especially in the case of Section 73 which provided supportably that one or several political parties is entitled to be dissolved in order to amalgamate with another major political party, and Section 72 shall be applied *mutatis mutandis* when the Constitutional Court issues its order of dissolution to the said amalgamated political party, namely, memberships of the House of Representatives of the original political party shall become of that in the newly major political party or other party. However, provision in Section 72 is not evidently provided that members of the House of Representatives on the party-list basis shall become members of that only in the major political party.

Problem arises subsequently from an amalgamation is the fact that members of the House of Representatives transferred, at will, from one political party to another which brings out the small political parties, and, moreover, the party-list of the original membership is newly prepared by removing the old list submitted to the Election Commission which forces the

qualified person with integrity to leave a political party without his or her own will or, in another words, fails to achieve the will of the Constitution.

From the study and research, founded that, such case is deemed as being inconsistent with the principle of membership of the House of Representatives on the party-list basis, provision of Section 99 of the Constitution requires a political party to choose the qualified person carefully into the party-list thereof and submit the list to the Election Commission before the date an application for candidacy in election on the constituency basis commences in order that people is entitled to choose a political party and approve such political party to be the genuinely representative organization for them in which such political party is, according to its propaganda, finally eligible for applying the policy promised to people in laying down the governmental policy.

Accordingly, this thesis, in the terms of being a guideline solving the persistent problem, suggests that there should be an amendment of the Organic Law Act on the Political Parties in implementation of the Constitution. Upon an amalgamation of political occurs, members of the House of Representatives on the party-list basis should be member of that in the major political party until completion of their terms of office, provided that, for the purpose of preserving the qualified persons in the political system and making a political party to be the genuine representative of people adopting its policy as the policy of government, and, ultimately, only a few big political parties can survive and result in political stability in the spirit of Constitution of Kingdom of Thailand in the future.